

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA

Cu titlu de manuscris

C.Z.U:341.96:347.633(043.2)

MIRON OXANA

**INTEGRAREA CADRULUI CONVENȚIONAL ÎN
MATERIA ADOPTIEI INTERNAȚIONALE ÎN
LEGISLAȚIA REPUBLICII MOLDOVA**

553.06 – Drept internațional și european privat

Autoreferatul tezei de doctor în drept

CHIȘINĂU, 2018

Teza a fost elaborată în cadrul Universității de Stat din Moldova, Facultatea de Drept, Departamentul Dreptul Internațional și European

Conducător științific:

COJOCARU Violeta, doctor habilitat în drept, profesor universitar

Referenți oficiali:

AVORNIC Gheorghe, doctor habilitat în drept, profesor universitar

PÎNZARI Veaceslav, doctor în drept, conferențiar universitar.

Consiliul Științific Specializat a fost aprobat de către Consiliul de Conducere al ANACEC prin decizia nr. 7 din 11.05.2018, în următoarea componență

BĂIEȘU AUREL, președinte, doctor habilitat în drept, profesor universitar

CEBOTARI Valentina, secretar științific, doctor în drept, conferențiar universitar

PLOTNIC Olesea, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar

BELEI Elena, doctor în drept, conferențiar universitar

BABĂRĂ Valeriu, doctor în drept, conferențiar universitar

VOLCINSCHI Victor doctor în drept, profesor universitar

Suținerea va avea loc la **28.09.2018, ora 16:00**, în ședința Consiliului Științific Specializat D 30.553.06-03 la Universitatea de Stat din Moldova, pe adresa: str. M. Kogălniceanu, 67, bl. II, cab. 119.

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova, la Biblioteca Centrală a Universității de Stat din Moldova și la pagina web a CNAA (www.cnaa.md).

Autoreferatul a fost expediat la 25.08.2018

Secretar științific al Consiliului Științific Specializat,

doctor în drept, conferențiar universitar

CEBOTARI Valentina,

Conducător științific,

doctor habilitat în drept, profesor universitar

COJOCARU Violeta,

Autor:

MIRON Oxana

© MIRON Oxana, 2018

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei. Protecția drepturilor copilului, în general, și protecția alternativă prin adopție, în special, a fost preocuparea legislatorilor, a diferitor autorități și instituții publice atât în context internațional, cât și pe plan național.

Factorii de natură politică, socială, culturală și psihologică generează gradul de complexitate al fenomenului, iar deasupra tuturor se situează responsabilitatea imensă de a respecta interesul superior al copilului. Totodată, adopția poate avea și rolul de lanț al unei familii, și trebuie privită din punctul de vedere al copilului, care urmează să intre într-un mediu familial caracterizat de normalitate socială, precum și din punctul de vedere al adoptatorului, care, prin realizarea adopției, își poate îndeplini menirea sa ca părinte.

În societatea noastră adopția și conștientizarea efectelor acesteia au crescut în ultimii ani în urma schimbărilor social-politice la nivel național și internațional.

În ceea ce privește adopția internațională, pe lângă probleme de ordin psihologic, social-economic, socio-politic și chiar legal, cu care se confruntă părinții naturali și cei adoptatori, intervin și diferențele culturale, rasiale, lingvistice. Analiza prevederilor convențiilor internaționale în materia drepturilor copilului și a adopției, dar și a prevederilor particulare referitoare la adopția internațională, a fost făcută în lucrare cu scopul de a analiza evoluția legislației interne referitoare la adopție, dar și de a sugera unele modificări ale acesteia, pentru ca pe viitor legislația în materie să fie armonizată, mai cu seamă în privința statelor membre ale Uniunii Europene.

În anii 2016-2018, mai multe organisme internaționale (Biroul permanent din cadrul Conferinței de la Haga, Parlamentul European) în contextul modificării și dezvoltării continue a relațiilor de familie transfrontaliere și al promovării interesului superior al copilului, au pus în discuție adopția ca una din formele de protecție a copilului, în vederea elaborării unor standarde comune europene și internaționale.

Biroul Permanent din cadrul Conferinței de la Haga a format un grup din 35 de experți din 20 de state, care în octombrie 2016 a prezentat „Concluziile și recomandările privind prevenirea practicilor ilicite în domeniul adopției internaționale”. Prima și cea mai substanțială din recomandări a fost îmbunătățirea politicilor publice și a legislației naționale și internaționale pentru realizarea unei cooperări eficiente între state în cazul depistării unor practici ilicite în domeniul adopției internaționale[14].

De altfel, în Parlamentul European a fost prezentat în martie 2017 un Proiect în care sunt incluse recomandări detaliate pentru un Regulament al Consiliului privind recunoașterea transfrontalieră a hotărârilor de adopție. Unul din motivele elaborării acestui regulament este acela că prin Convenția de la Haga nu se acoperă situația în care o familie cu un copil adoptat în temeiul unei proceduri pur naționale se mută ulterior într-un alt stat membru. Ceea ce poate duce la importante probleme de natură juridică, în cazul în care raporturile juridice

dintre părinte/părinți și copilul adoptat nu sunt recunoscute automat. Este posibil să fie necesare astfel proceduri administrative sau judiciare suplimentare, iar în cazuri extreme recunoașterea poate fi chiar refuzată. Prin urmare, pentru a proteja drepturile și libertățile fundamentale ale acestor cetățeni ai Uniunii Europene, este necesar un cadru normativ care să prevadă recunoașterea transfrontalieră a hotărârilor de adopție. Un Regulament în acest sens urmează să fie adoptat de Consiliu după consultarea lui în Parlamentul European [29].

Autoritățile Republicii Moldova țin cont de aceste modificări și în Planul de acțiuni al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (autoritatea tutelară centrală în domeniul adopției) pentru anul 2018 a fost inclus ca obiectiv în pct. 104 „Elaborarea proiectului de Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative în scopul eficientizării procedurilor de adopție națională și internațională a copiilor”[26, p.43].

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare.

Problematica privind adopția națională și internațională este vastă și a făcut obiectul multor tratate, studii, monografii și articole. Transformările calitative din dreptul internațional privat, în ultimele decenii, asociate cu dezvoltarea relațiilor economice internaționale cu un element străin, au impus reorientări atât în doctrină, cât și în practică. Noile direcții, tendințe, schimbări de concepții reflectate în practica judiciară și în perfecționarea reglementărilor, îndeosebi în unele state din Europa, dintre care și Republica Moldova, au determinat firesc preocupări și în cercetarea acestor fenomene.

Adopția ca instituție juridică a dreptului familiei și a dreptului procesual civil este studiată complex de autorii: V. Cebotari și V. Crețu, în schimb aspectele teoretice și practice privind instituția adopției internaționale în dreptul internațional privat sunt insuficient analizate în Republica Moldova. Există o singură lucrare de proporții, care servește drept ghid în domeniu, și anume: V. Cojocar și Gh. Avornic, Adopția națională și internațională sub auspiciile principiilor Statului de drept. În acest studiu sunt examinate conceptele și instrumentele naționale și internaționale în domeniul adopției internaționale, sunt cercetate în detaliu procedura adopției internaționale în Republica Moldova și conflictele de legi care pot apărea în procesul încuviințării adopției internaționale. În doctrina românească sunt relevante studiile autorilor: I. Filipescu, M. Avram, C.O. Mihăilă, G. Lupșan. În doctrina Federației Ruse se remarcă articolele științifice și monografiile autorilor: E. A. Tatarințeva, V. L. Kabanov, E. V. Buianova, N. I. Marîșeva. Sunt prezentate și studii de valoare ale autorilor străini: SUA – E. Bartholet, K. O' Halloran, Nicole M.Callahan; Spania – Gloria Estaban de la Rosa, A. L. Calvo Caravaca și M. Carrascas Guzman Peces.

Baza normativ-juridică a prezentei cercetări o constituie Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale de la Haga din 23 mai 1993, alte tratate internaționale care prevăd norme juridice privind adopția internațio-

nală, precum și instrumentele normative naționale ale Republicii Moldova, inclusiv Codul familiei, Codul de Procedură Civilă Legea privind regimul juridic al adopției.

Baza practică a cercetării efectuate include analiza activității profesionale, desfășurate de către autor, în calitate de specialist principal în adopție și reintegrare familială din cadrul Direcției Municipale pentru Protecția Drepturilor Copilului, Chișinău, ceea ce presupune exercitarea următoarelor atribuții: recepționarea cererilor de adopții, stabilirea statutului de copil adoptabil, potrivirea adoptatorilor, participarea în ședințele de judecată privind încuviințarea adopției internaționale cu prezentarea opiniei autorității tutelare locale, monitorizarea post-adopțivă, precum și participarea la elaborarea proiectelor de legi în domeniul adopțiilor, implementarea legislației prin elaborarea regulamentelor interne ș.a.

Analiza complexă a convențiilor internaționale, a literaturii de specialitate și a jurisprudenței au determinat principalele problemele de cercetare: conformitatea cadrului normativ la convențiile internaționale, domeniul și principiile de aplicare a Convenției, condițiile de fond și de formă a adopției internaționale.

Scopul și obiectivele lucrării. Scopul tezei constă în cercetarea multilaterală și complexă a adopției internaționale în Republica Moldova și alte state, prin realizarea unui studiu al legislației naționale și internaționale, al procedurilor existente în materie atât în teorie, cât și în practică, și având ca finalitate recomandări de armonizare a actelor naționale cu legislația și standardele internaționale, prin determinarea unor instrumente juridice naționale de protecție.

În cadrul cercetării, au fost evaluate soluții generale pentru procesul de aplicare și interpretare a instrumentelor juridice de protecție a copilului în domeniul dreptului internațional privat, în dreptul comparat, dar și din practica judiciară. Valorificarea acestora s-a făcut prin generalizarea unor principii directoare de uniformizare a prevederilor în materia adopției internaționale, garantându-se un mediu juridic internațional favorabil aplicabilității adopției internaționale.

Abordându-se tema în cauză, nu s-a urmărit doar o simplă prezentare teoretică a unei instituții juridice ce ține de dreptul internațional privat, ci surprinderea ei în întreaga complexitate, în ansamblul corelațiilor sale cu alte ramuri de drept, având în vedere și implicațiile sale psihologice și sociale.

În vederea atingerii scopului propus, evidențiem următoarele *obiective de cercetare* pentru soluționarea problemei științifice:

1. circumscrierea domeniului de aplicare a Convenției asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale și a altor convenții internaționale și tratate bilaterale aplicate în procedura adopției internaționale;
2. expertizarea compatibilității cadrului normativ național, internațional și a practicii judiciare cu prevederile Convenției de la Haga;
3. analiza diversității normelor în domeniul adopției internaționale prin prisma aspectelor evolutive, a terminologiei specifice;
4. identificarea normelor conflictuale cu privire la condițiile de fond și de formă ale adopției internaționale;

5. studierea jurisprudenței naționale și jurisprudenței CtEDO, a datelor statistice, pentru elucidarea necesităților și problematicii actuale în ceea ce privește adopția internațională;

6. elaborarea unor standarde comune în scopul recunoașterii adopțiilor internaționale și efectele acestora.

Metodologia cercetării științifice. Întru realizarea obiectivelor propuse, am utilizat un suport metodologic și teoretico-științific vast, incluzând: metoda istorică, în baza căreia s-au elucidat aspectele evolutive ale procedurii adopției internaționale; metoda comparativă, prin intermediul căreia s-a efectuat o analiză a cadrului legal național în raport cu reglementările internaționale și europene; metoda prospectivă, care a fost aplicată pentru stabilirea contextului de dezvoltare și de îmbunătățire a cadrului legal național și internațional în domeniul adopției internaționale; metoda sistematică, care a permis să se identifice particularitățile procedurii adopției internaționale; metoda logică, în baza căreia au fost analizate diferite opinii doctrinare.

Noutatea și originalitatea științifică a lucrării rezidă în analiza complexă a practicii judiciare, a doctrinei și a legislației ce reglementează adopția internațională ca instituție juridică de drept privat, dar și prin abordarea sistemului de adopție din Republica Moldova prin prisma cercetării normelor legale naționale și internaționale, inclusiv prin elucidarea omisiunilor legislative și teoretice, și abordarea fenomenelor juridice apărute în procesul de reglementare a instituției adopției.

Caracterul inovațional al tezei rezidă în relevarea unor principii directorii privind procedura adopției internaționale, ce pot fi tratate cu titlu de principii speciale, stabilindu-se limitele de extindere a principiilor respective în practica administrativă și în cea judiciară.

Un alt aspect ce vine să confirme noutatea științifică a prezentei lucrări derivă din analiza comparativă a normelor juridice în materia adopției internaționale, cuprinse în reglementările internaționale și în cele ale Uniunii Europene, care pot servi drept repere legislative de modificare a cadrului legal național în domeniul adopției internaționale.

În teză au fost expuse propuneri care, prin valoarea lor aplicativă, au fost utilizate la completarea doctrinei naționale și au contribuit la perfecționarea cadrului normativ.

Problema științifică importantă soluționată constă în elaborarea unor standarde comune pentru procedura adopției internaționale (condiții de fond, condiții de formă, recunoașterea și efectele hotărârilor adopției internaționale), prin integrarea cadrului convențional în legislația națională, în vederea consolidării cooperării judiciare între state.

Semnificația teoretică a tezei constă în:

- Studierea în plan evolutiv și comparat a conceptului adopției internaționale cu formularea unei noi definiții doctrinare.
- Identificarea naturii juridice a adopției internaționale prin clarificarea aspectelor ei conceptuale;

- Delimitarea principiilor directorii a unei adopții internaționale;
- Clasificării condițiilor de fond a unei adopții internaționale în funcție de subiecții participanți.
- Elaborarea unor standarde comune pentru procedura adopției internaționale și recunoașterea hotărârilor de încuviințare a adopției.

Subiectelor supuse cercetării au determinat abordarea mai detaliată a procedurii adopției internaționale, iar rezultatele prezentate în cadrul acestei lucrări vor fi utilizate pentru completarea cursurilor la disciplinele: dreptul familiei, dreptul internațional privat, dreptul procesual civil.

Valoarea aplicativă a lucrării este determinată de aplicabilitatea practică a recomandărilor formulate și de propunerea modificărilor la Legea privind regimul juridic al adopției, precum și la alte reglementări legislative conexe în acest domeniu.

Cercetarea dată este o analiză a instituției adopției internaționale prin prisma cadrului juridic, practicilor naționale și internaționale, cu identificarea lacunelor și a potențialelor soluții. Este, de asemenea, un efort de a propune integrarea bunelor practici internaționale în contextul național în ceea ce privește standardele aplicabile condițiilor de fond, condițiilor de formă și recunoașterii adopției internaționale.

Constatările și recomandările oferite în lucrare pot contribui la:

- analiza complexă a procedurii adopției internaționale și identificarea unor soluții de perfecționare a acesteia;
- implementarea la nivel național a standardelor minime internaționale pentru eficientizarea procedurii adopției internaționale;
- înaintarea de propuneri MSMPS și Consiliul Consultativ pentru Adopții în vederea perfecționării cadrului legislativ-normativ ce reglementează instituția adopției;
- ameliorarea calității procedurii privind încuviințarea adopției;
- formarea abilităților practice și teoretice pentru specialiștii din cadrul autorității tutelare locale, judecătorilor, procurorilor și altor persoane implicate în procedura adopției.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere constau în analiza materialelor științifice și a cadrului normativ național și internațional referitor la adopția internațională și identificarea problemei științifice în domeniul de cercetare; determinarea instrumentelor juridice naționale și internaționale privind adopția internațională, cu trasarea unor principii directorii ce țin de domeniu cercetat, reconceptualizarea și fundamentarea naturii juridice adopției internaționale; stabilirea și elucidarea condițiilor de formă și de fond a adopției internaționale, precum și delimitarea lor doctrinară și legislativă, indicarea condițiilor de nulitate a adopției internaționale; precizarea efectelor adopției internaționale; distingerea procedurii administrative și judiciare a adopției internaționale; identificarea modalităților de recunoaștere a hotărârilor de încuviințare a adopției internaționale.

Implementarea rezultatelor științifice a fost realizată prin expunerea concluziilor teoretice și a recomandărilor practice în articolele științifice publicate în reviste de specialitate și prin prezentarea acestora în cadrul conferințelor științifice de profil naționale și internaționale.

Menționăm câteva din publicații: *Principii comune în materie de adopție internațională*, publicat în Materialele Conferinței Științifice Internaționale cu genericul: „Interacțiunea dreptului intern cu dreptul internațional: provocări și soluții”, Chișinău 2015 [25], *Instrumente juridice de drept internațional privat în domeniul protecției drepturilor copilului*, publicat în Studia Universitatis Nr.11, 2015 [26], *Adopția copiilor de către un cuplu de același sex*, la Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare” Chișinău, 2016 [27], *Recunoașterea și efectele hotărârii de încuviințare a adopției în dreptul internațional privat* [8], publicată, în coautorat cu V. Cojocaru, în Revista Institutului Național de Justiție, nr.4 (39), 2016 ș.a.

Aprobarea rezultatelor științifice. Teza a fost elaborată în cadrul Departamentului Drept Internațional și European al Facultății de Drept a Universității de Stat din Moldova, analizată și propusă spre susținere în cadrul Seminarului Științific de Profil. Aspectele principale supuse cercetării au fost diseminate în publicații și prezentate la conferințe științifice.

Publicațiile la tema tezei. Rezultatele cercetărilor au fost reflectate în 8 publicații (3,33 c.a.) ale autoarei, publicate în reviste de specialitate și în culegeri ale conferințelor științifice.

Volumul și structura tezei. Teza include introducerea, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 183 titluri, 6 anexe, 147 pagini text de bază.

Cuvinte-cheie: adopție internațională, consimțământ, condiții de fond, condiții de formă, Convenția de la Haga, subsidiaritate, confidențialitate, autoritate centrală tutelară, organisme private în domeniul adopțiilor internaționale, acreditare, recunoaștere, deplasare, efectele adopției internaționale.

CONȚINUTUL TEZEI

În **Introducere** susținem actualitatea și importanța problemei abordate; elucidăm scopul și obiectivele tezei; expunem noutatea științifică a rezultatelor obținute, venim cu idei noi privind importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării, enumerăm rezultatele obținute.

Capitolul I, intitulat „**Analiza situației în domeniul procedurii instituției adopției internaționale sub aspect doctrinar**”, conține: la secțiunea **1.1. studiul materialelor științifice privind instituția adopției internaționale**; la secțiunea **1.2. instrumentele internaționale și naționale în domeniul adopției internaționale**, iar în secțiunea **1.3. problema științifică, obiectivele și direcțiile de cercetare**.

În Secțiunea 1.1. sunt cercetate aspecte relevante privind noțiunea adopției internaționale și natura juridică a acesteia. Constatăm că plurivalența și evoluarea

permanentă a adopției face dificilă și definirea ei. Fiind o operațiune juridică complexă, adopția are un dublu fundament juridic, deoarece presupune cumulativ manifestarea de voință a persoanelor prevăzute de lege și un act de autoritate.

Astfel, prima operație juridică este un act de dreptul familiei, pe când cea de - a doua operație este un act de drept procesual civil. Dacă vorbim despre adopție internațională în cadrul dreptului internațional privat, apare cel de-al treilea element, și anume elementul de extraneitate.

Adopția națională și adopția internațională, pe de o parte, sunt noțiuni - „pereche”, ceea ce înseamnă că orice definiție va fi relativă, sensul adopției internaționale fiind stabilit în raport cu semnificația conferită adopției naționale și viceversa, iar pe de altă parte, nu există nicio definiție legală explicită a unuia dintre acești termeni care să permită definirea cu certitudine a celuilalt.

În general, se consideră că adopția este internațională ori de câte ori operațiunea juridică prin care se realizează presupune existența unuia sau a mai multor elemente de extraneitate [13, p.11-14], precum cetățenia, domiciliul ori reședința celui care adoptă ori a celui adoptat, locul încuviințării etc.

Cu această noțiune este de acord și autoarea G. Lupșan care menționează că: „adopția este internațională atunci când intervin unul sau mai multe elemente de extraneitate, precum cetățenia, domiciliul ori reședința adoptatorului sau a adoptatului, locul încuviințării adopției” [17, p.724].

În general, în doctrina juridică și în practica judecătorească există tendința de a utiliza noțiunea de adopție internațională în sens larg, cu înțelesul de adopție cu element de extraneitate (internațional).

S-ar putea vorbi și de un înțeles special al noțiunii de adopție internațională, care în contextul Convenției de la Haga presupune „deplasarea copilului din statul de origine, unde își are reședința obișnuită, în statul primitor, unde adoptatorul își are reședința obișnuită”.

Dacă înțelesul larg, general al noțiunii de adopție internațională este dat de prezența oricărui element de extraneitate, înțelesul special al acestei noțiuni, în contextul Convenției de la Haga, este dat de elementul de extraneitate al reședinței obișnuite.

Spre deosebire de adopția fără elemente de extraneitate, de drept intern, care este supusă numai legii naționale, adopția internațională dă naștere unor probleme conflictuale, și anume: problema rezolvării conflictelor de lege în vederea stabilirii legii aplicabile și problema rezolvării conflictelor de competență internațională în vederea stabilirii autorităților competente să încuviințeze, să desființeze sau să desfacă adopția.

Dificultatea de a defini adopția internațională se repercutează și asupra încercărilor de a da un sens noțiunii - „pereche” de adopție națională. Aceasta poate fi înțeleasă ca adopție realizată în condițiile în care persoana sau familia care adoptă și copilul au reședința obișnuită (domiciliul) în țară, chiar dacă nu au aceeași cetățenie. Rezultă că adopția națională trebuie înțeleasă ca fiind ad-

opția care se realizează în țară, când copilul și persoana sau familia care adoptă au reședința obișnuită, fie că au ori nu aceeași cetățenie.

Totodată, art.2 pct. 1) din Convenția de la Haga prevede că această convenție se aplică „în cazul în care un copil având reședința obișnuită într-un stat contractant (statul de origine), a fost, este sau urmează să fie deplasat către alt stat contractant (statul primitor), fie după adopția sa în statul de origine de către doi soți sau de către o persoană având reședința obișnuită în statul primitor, fie în vederea unei asemenea adopții în statul primitor sau în statul de origine” [9].

La rândul său, art. 2 al Legii RM privind regimul juridic al adopției prevede: „adopție internațională – adopție în care copilul adoptat are domiciliul în Republica Moldova, iar adoptatorul sau familia adoptatoare au domiciliul în străinătate ori adopție în care copilul adoptat are domiciliul în străinătate, iar adoptatorul sau familia adoptatoare au domiciliul în Republica Moldova” [20].

Doctrina națională și internațională, până în prezent, nu a specificat concret noțiunea adopției internaționale și natura juridică a acesteia, din cauza multitudinilor de idei și concepte ale teoreticienilor și ale legislativului. Considerăm că adopția a fost și va rămâne actul de voință exprimat de viitorii părinți de a avea un copil în familie, precum și actul de voință a părinților biologici ca să le fie luate aceste drepturi. Astfel, *concluzionăm că o adopție internațională nu poate avea loc fără un act de voință liber exprimat, acesta fiind elementul de bază al unei adopții*. În ce privește conceptul adopției internaționale, putem preciza că suntem de acord că adopția are fundament juridic complex, iar în cazul adopției internaționale, apare și un al treilea element – cel străin. Complexitatea adopției rezidă în faptul că manifestarea de voință a viitorilor părinți și copii trebuie să fie una reciprocă, având, în esență, mai mult legătură emoțională decât juridică, deoarece însăși dorința și conștientizarea forțelor proprii poate convinge autoritatea de a elibera actul necesar. În acest context, am considerat că esența adopției este filiația apărută între copil și părinții adoptivi, precum și drepturile și obligațiile care izvorăsc din actul legal eliberat de o autoritate a statului. Conceptul adopției internaționale prevăzut în Convenția de la Haga și în Legea RM privind regimul juridic al adopției prevăd numai statutul persoanei și deplasarea părintelui dintr-un stat în altul. Suntem siguri de faptul că un astfel de concept nu poate încadra tot, dar legătura celor trei elemente este absolut necesară pentru fundamentarea unei definiții a adopției internaționale.

Natura juridică a adopției ca și noțiunea ei este una controversată.

În doctrină atestăm mai multe opinii în ceea ce privește natura juridică a adopției. Pe de o parte, se supraapreciază actul de încuviințare, se reduce actul de încuviințare și actul de voință al părților la o condiție cerută de lege pentru validitatea actului adopției, la un act preliminar care urmează să fie ratificat de autoritatea competentă prin încuviințare [2, p.440].

Pe de altă parte, supraapreciindu-se actul de voință al părților, se consideră că adopția este un act de dreptul familiei, care se analizează în consimțământul

părților, decizia de încuviințare a adopției fiind numai o condiție cerută de lege pentru formarea acestui act [4, p.274].

Observăm că determinarea naturii juridice a adopției presupune rezolvarea a două probleme de calificare. În primul rând, este necesar a se stabili care dintre cele două elemente de structură ale adopției este predominant: actul de voință al persoanelor prevăzute de lege sau hotărârea judecătorească. În al doilea rând, este necesară calificarea manifestării de voință a persoanelor care, potrivit legii, sunt chemate să consimtă la adopție: manifestarea de voință a persoanelor prevăzute de lege constituie un acord de voință sau reprezintă doar juxtapunerea unor acte unilaterale.

În asemenea context, considerăm oportună introducerea unui nou element, cel de extraneitate, acesta fiind unul specific pentru o adopție internațională. Menționăm faptul că adopția, inclusiv cea internațională, este o instituție unde atât actul de voință, cât și hotărârea judecătorească sunt elemente de procedură, se suprapun și se intercalează reciproc, iar elementul de extraneitate le integrează formând un act juridic final îndeplinit – adopția.

În secțiunea 1.2. sunt enumerate și descrise instrumentele internaționale și naționale în domeniul adopției internaționale. Realizând o cercetare amplă a legislației naționale și internaționale, constatăm lacunele existente și optăm pentru armonizarea cadrului normativ național și internațional. În această secțiune sunt caracterizate Convenția de la Haga, Convenția CSI cu privire la asistență juridică și la raporturile juridice în materie civilă, familială și penală din 22 ianuarie 1993, tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și care prevăd norme juridice relevante în materie de adopție.

În Capitolul II intitulat „**Legea aplicabilă instituției adopției internaționale în dreptul internațional privat**”, sunt cercetate toate aspectele instituției adopției internaționale: condițiile de fond și de formă, efectele adopției, desfacerea adopției și declararea nulității adopției. Studiul minuțios al fiecărui compartiment are drept scop explicarea în parte a acestor instituții, prin înfățișarea prevederilor legale cu privire la adopția internațională și propuneri de *lege ferenda*.

Secțiunea 2.1. „**Determinarea legii aplicabile încheierii adopției**” cuprinde în sine două sub compartimente și anume: 2.1.1. „**Norma conflictuală cu privire la condițiile de fond ale adopției internaționale,**” și 2.1.2. „**Determinarea legii aplicabile condițiilor de formă în domeniul adopțiilor internaționale**”.

Adopția este calificată ca instituție a dreptului substanțial, a dreptului civil sau ca act de stare civilă, a dreptului familiei (Austria, Germania, Spania, Franța, Portugalia). Dacă adopția este calificată ca o instituție a dreptului substanțial, se vor pune în mod distinct două probleme de drept internațional privat: soluționarea conflictului de legi (stabilirea competenței legislative) și soluționarea conflictului de jurisdicții (stabilirea competenței jurisdicționale) [14, p.29].

Aceasta presupune că nu întotdeauna competența jurisdicțională și cea legislativă vor coincide.

Potrivit legislației Republicii Moldova, adopția este considerată drept o instituție aparținând dreptului substanțial. Hotărârea judecătorească prin care se încuviințează adopția, chiar dacă are valoare constitutivă și este un element de validitate al adopției, nu afectează calificarea adopției ca act de drept privat, ci doar îi conferă solemnitate.

Adopția este, indiscutabil, o problemă de statut personal. Dreptul pozitiv al Republicii Moldova a rămas atașat legii naționale căreia îi supune statutul personal, deoarece acesta prezintă avantajul certitudinii, al stabilității și permanenței – calități indispensabile adopției.

Pentru încheierea valabilă a unei adopții, se impune îndeplinirea condițiilor de fond și de formă conform legislației în vigoare.

Dacă am face analogie cu încheierea căsătoriei sau cu un alt act juridic, condițiile de fond la adopție fiind considerate cele care privesc crearea unei legături juridice între adoptat și adoptatori, atunci ar exista tendința de a se verifica aptitudinea celor două părți la adopție prin prisma legii lor naționale. Astfel, pentru momentul creării legăturii de filiație adoptivă, pare a se impune sistemul aplicării cumulative a celor două legi prezente – legea națională a adoptatorului și legea națională a adoptatului. Dacă luăm în considerare interesul adoptatului sau al adoptatorului, pare a prevala, cu titlu exclusiv, una sau alta din legile naționale în conflict, în funcție de rolul mai mare acordat de către legiuitor interesului protejat prin adopție.

Examenul comparativ al dreptului internațional privat din unele țări europene ne permite să indicăm sistemele care au fost consacrate în problema legii aplicabile condițiilor de fond la adopție. Astfel, există două sisteme. Primul sistem este unul combinativ între aplicarea distributivă a celor două legi naționale și aplicarea cumulativă a acestora pentru condițiile corelative (Belgia, Spania, Olanda).

Cel de-al doilea sistem ține de aplicarea legii naționale a adoptatorului tuturor condițiilor de fond la adopție, cu excepția condiției consimțământului părinților firești ai copilului și al reprezentării sale care sunt guvernate de legea națională a adoptatului (Franța, Austria, Germania, Spania). Dreptul german nu oferă un răspuns ferm, cel austriac purcede la aplicarea cumulativă a legii naționale a celor doi soți, legiuitorul spaniol aplică legea națională a soțului, iar cel francez dă întâietate legii efectelor căsătoriei, în cazul când soții adoptatori au cetățenii diferite [1, p.64].

Încuviințarea adopției presupune îndeplinirea unor condiții de fond și de formă ale actelor juridice care compun această operațiune juridică.

Relativ la condițiile de fond, în dreptul intern și în literatura juridică a devenit tradițională diviziunea în condiții de fond pozitive și condiții de fond negative (impedimente la adopție), ca și în materia căsătoriei [4, p.25].

Condițiile de fond pozitive trebuie să existe pentru ca adopția să poată fi încuviințată, în timp ce condițiile de fond negative nu trebuie să existe.

O altă clasificare a condițiilor adopției poate fi în: condiții privitoare la ad-

optator, condiții privitoare la adoptat și condiții obligatorii pentru ambii [1, p.413]. Această clasificare evidențiază principalele subiecte ale adopției și prezintă interes practic în dreptul internațional privat și în dreptul familiei. Cele două clasificări pot fi combinate și integrate pentru stabilirea unor standarde minime comune condițiilor de fond a unei adopției naționale sau internaționale.

În acest compartiment au fost dezvoltate și caracterizate condițiile de fond ale unei adopții internaționale, având ca bază ultima clasificare în: condiții privitoare la adoptator, condiții privitoare la adoptat și condiții obligatorii pentru ambii.

La *condițiile privitoare la adoptator* au fost analizate, cu exemplificări practice și aspecte comparative toate cerințele prevăzute de legislația Republicii Moldova pentru părinții adoptatori:

- capacitatea civilă a persoanei care dorește să adopte (unde se include vârsta și capacitatea de exercițiu ale adoptatorului);
- durata căsătoriei;
- îndeplinirea garanțiilor morale și condițiile materiale necesare dezvoltării multilaterale și armonioase a personalității copilului.

În teză a fost cercetată și una din cele mai discutabile tendințe care vizează valorile familiale existente la ora actuală - adopția copiilor de către un cuplu de același sex. La moment sunt destule argumente pro și contra privind adopția de către cuplurile de persoane de același sex, expuse de diverși specialiști din variate domenii. Odată cu permiterea înregistrărilor căsătoriilor sau a parteneriatelor civile, în unele țări s-a permis și adopția copiilor, având la bază practica judiciară a Curții Europene pentru Drepturile Omului (CtEDO). CtEDO a precizat că adoptarea unui copil de către două persoane de același sex poate îmbrăca trei forme. Prima este cea de adopție de către o singură persoană (adopție monoparentală); a doua este adopția coparentală prin care un membru al unui cuplu adoptă copilul celuilalt, scopul fiind ca fiecare membru al cuplului să aibă statutul de părinte legal; și a treia formă este adopția conjunctă de către cei doi membri ai cuplului. Totodată, CtEDO e conștientă că găsirea unui echilibru între păstrarea familiei tradiționale și drepturile minorităților sexuale este un exercițiu prin natura sa dificil și delicat, care poate obliga statele să concilieze vederi și interese concurente. Constituția Republicii Moldova în art. 48 menționează că familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între bărbat și femeie, pe egalitatea lor în drepturi, iar Codul Familiei al Republicii Moldova nr. 1316 din 26.10.2000 în art. 15 stipulează că nu se admite încheierea căsătoriei între persoane de același sex. Reieșind din cele expuse, în Republica Moldova, încheierea unui parteneriat sau o căsătorie între două persoane de același sex este exclusă. Legea privind regimul juridic al adopției nu prevede întocmai că nu poate fi adoptat un copil de către două persoane de același sex. Dar, în art. 12 a Legii nominalizate se prevede o condiție anume, că adopția copilului de către soți este permisă numai în cazul în care căsătoria lor durează de cel puțin 3 ani până la momentul depunerii cererii de adopție. De altfel, nu sunt stipulări în legislația Republicii Moldova că o persoană singură, nu poate adopta un copil.

Considerăm că în cazul în care un copil are un statut clar definit, este rolul statului prin instituțiile sale responsabile de acest domeniu, să aleagă ce-a mai bună soluție pentru acel copil.

La *condiții privitoare la adoptat* a fost studiate detaliat condițiile de stabilire a statutului de copil adoptabil, care reflectă art. 20 din Legea privind regimul juridic al adopției și pot fi delimitate următoarele condiții:

- condiția privind stabilirea statutului de copil adoptabil (decăderea din drepturi părintești a părinților, consimțământul părinților, părinții sunt supuși măsurii de ocrotire judiciară sub forma de tutelă, părinții sunt declarați dispăruți fără urmă sau decedați, abandonul copilului, precum și refuzul rudelor copilului până la gradul IV să reintegreze la copilul în familie);
- vârsta;
- lipsa impedimentelor la adopție.

În calitate de *condiții obligatorii pentru ambii adoptatori* este existența „*consimțământului*”:

- consimțământul celui care adoptă;
- consimțământul soțului celui care adoptă;
- consimțământul copilului care urmează a fi adoptat.

În ceea ce privește condițiile de formă ale adopției, suntem de părerea autorului Filipescu A., care afirmă că condițiile de formă sunt cerute de lege în scopul de a asigura îndeplinirea condițiilor de fond și lipsa impedimentelor la adopție. Condițiile de formă se referă la actele juridice ale părților exprimate în forma prevăzută de lege și de procedura adopției [10, p. 25].

În cele mai multe cazuri importanța condițiilor de formă a unei adopției este subestimată de teoreticieni, dar apreciată de practicieni, deoarece neîndeplinirea unei condiții de formă poate duce la tergiversarea procedurii adopției, iar în unele cazuri clar stabilite de lege și la nulitatea ei.

Efectele adopției în Republica Moldova, precum și legea aplicabilă efectelor adopției internaționale în dreptul comparat au fost studiate mai detaliat în **secțiunea 2.2.** cu genericul „**Domeniul legii competente aplicabile efectelor adopției internaționale**”, deoarece realizarea oricărei adopții internaționale este condiționată de existența efectelor hotărârii de încuviințare a adopției.

Adopția poate fi considerată definitivată din momentul recunoașterii efectelor ei pe teritoriul statului unde va locui în continuare familia nou - formată.

În cazul în care adopția internațională se realizează între țări semnatare ale Convenției de la Haga, procedura ce trebuie urmată este cea impusă de Convenție. A asigura recunoașterea deciziei adopției nu este suficient pentru a garanta coerența internațională a statutului adoptatului. Mai este necesar ca efectele legăturii de adopție să fie echivalente în toate statele chemate să o recunoască.

În acest caz, survine o dificultate care derivă din faptul că, Convenția nu se referă la o singură formă de adopție. Instituția adopției comportă aspecte diferite, potrivit legislațiilor naționale.

În ultima secțiune (2.3) din Capitolul II a fost analizată „**Legea aplicabilă desfacerii și declarării nulității adopției internaționale**”. Întrucât din structura adopției fac parte două acte juridice: actul juridic al adopției, act de dreptul familiei, și hotărârea judecătorească de încuviințare a adopției, act de drept procesual civil, rezultă că nulitatea oricăruia dintre cele două acte duce la desființarea adopției, căci nulitatea actului juridic al adopției lipsește de obiect hotărârea de încuviințare, iar nulitatea hotărârii antrenează și ineficacitatea actului juridic al adopției. Legea RM privind regimul juridic al adopției reglementează expres în art. 47 că adopția poate înceta prin desființare (declararea nulității) și prin desfacere.

În Capitolul 3, intitulat „**Complexitatea procedurii adopției internaționale cercetată sub aspect administrativ și judiciar**” a fost analizată integral procedura administrativă, procedura în fața instanței de judecată și recunoașterea hotărârilor de încuviințare a adopției.

Procedura de adopție internațională în Republica Moldova, în contextul Legii RM privind regimul juridic al adopției, reprezintă un proces îndelungat fiind posibil de divizat în două părți:

- procedura administrativă (prealabilă);
- procedura în fața instanței judecătorești.

În baza actelor normative în vigoare, se poate aprecia că procedura administrativă a încheierii adopției vizează următoarele aspecte:

1. Procedura administrativă anterioară încuviințării adopției;
2. Procedura administrativă ulterioară încuviințării adopției.

Procedura administrativă, potrivit autorului M. Avram, este secționată în două etape:

- a) atestarea adoptatorului sau a familiei adoptatoare din statul de primire;
- b) selecția și potrivirea copilului cu adoptatorul sau familia adoptatoare cu reședința obișnuită în străinătate [2, p.437].

În toate etapele, la încuviințarea adopției atât naționale, cât și internaționale se presupune intervenția unor organe ale administrației publice care au anumite atribuții cu scopul de a asigura realizarea interesului superior al adoptatului. Rolul acestor organe a crescut în mod deosebit, în special, în ultimul timp, odată cu intrarea în vigoare a Legii RM privind regimul juridic al adopției. Despre rolul și atribuțiile acestor organe în Republica Moldova, precum și modalitatea de pregătire a dosarului pentru instanța de judecată se discută în secțiunea **3.1. Obligativitatea procedurii administrative și efectele nerespectării ei.**

În secțiunea **3.2. „Procedura judiciară a adopției internaționale”** este studiată procedura în fața instanței judecătorești. La începutul secțiunii autoarea evidențiază coraportul din cele două tipuri de proceduri civile care au legătură directă cu procedura adopției internaționale: procedura contencioasă și procedura specială. Natură juridică a procedurii judiciare pentru încuviințarea adopției se consideră, într-adevăr, o procedură civilă specială, care prezintă anumite particularități, din punctul de vedere al dreptului material și procesual, în raport cu

procedura contencioasă. Problema care se pune este de a stabili locul potrivit al pricinilor de încuviințare a adopției în cadrul procesului civil pentru examinarea și soluționarea lor corectă, în scopul de a oferi adoptaților ocrotire părintească, de a fi educați în familia persoanei, care merită a fi adoptator, iar adoptatorilor de a li se crea posibilitatea pentru ca să-și manifeste sentimentele de protecție socială, venind în ajutorul copiilor, care nu se pot bucura de grijă părintească. Analiza normelor dreptului familiei și normelor procesuale civile cu privire la reglementarea adopției contestă afirmația că procedura judiciară de încuviințare a adopției ține de procedura civilă specială și că această categorie de pricini civile prezintă anumite particularități ale procedurii civile speciale și de aceea ele nu se găsesc în raport cu procedura contencioasă. Mai mult ca atât, după obiectul de activitate judiciară, pricinile de încuviințare a adopției diferă și de alte categorii de pricini civile, atribuite însăși procedurii civile speciale.

Ulterior este cercetată intentarea procedurii de încuviințare a adopției internaționale care ia început odată cu depunerea cererii în fața instanței judecătorești. Forma unei cereri de încuviințare a adopției internaționale, modalitatea de examinare a cererii de încuviințare a adopției internaționale sunt analizate în secțiunea dată detaliat. Totodată, sunt notate cazuri practice din jurisprudența națională și internațională din domeniu dat.

În ultima secțiune **3.3. „Recunoașterea hotărârilor privind încuviințarea adopțiilor”** a acestei teze este reflectată recunoașterea hotărârii de încuviințare a adopției internaționale. Astfel, legislația Republicii Moldova stabilește că adopția copiilor cetățeni străini cu domiciliul în Republica Moldova are loc în conformitate cu legislația Republicii Moldova și cu acordul autorității centrale în domeniul adopției din statul al cărui cetățean este copilul.

În acest paragraf a fost abordată cealaltă parte a Convenției referitoare nu doar la faza de realizare a adopției, ci și la deschiderea internațională a deciziei de adopție (adică recunoașterea adopției pe teritoriul altui stat). În această privință, obiectivul esențial al dispozițiilor convenționale este de a asigura copilului adoptat un statut cât mai coerent posibil pe plan internațional.

Deși nu este prevăzut în mod expres, adopția are un caracter irevocabil, în sensul că, odată încuviințată, ea dobândește statutul de fapt judecat. Acesta reprezintă un principiu de interes general, potrivit căruia ceea ce s-a hotărât printr-un act de jurisdicție (care se consideră că exprimă adevărul) nu poate fi preluat pentru reexaminare de către instanța de judecată.

Odată cu hotărârea adopției internaționale, se ia decizia de adopție, ceea ce presupune, mai întâi, să fie asigurată recunoașterea internațională a adopției, efectuată conform Convenției de la Haga, în scopul de a evita anumite situații negative (ca exemplu: traficul de ființe umane) și apoi să fie garantată o echivalență a hotărârii adopției în toate statele în care sunt recunoscute efectele acestei Convenții.

În cazul în care adopția internațională se realizează între țări semnatare ale Convenției de la Haga, procedura ce trebuie urmată este cea impusă de Convenție.

Regimul privilegiat al eficacității internaționale acordat hotărârii de adopție prin Convenția nominalizată reprezintă opusul condițiilor de fond și al încadrării procedurale stricte cărora le este supusă realizarea adopției. Or, regulile convenționale garantează o anumită calitate, în special, privind interesul copilului, pregătirea adopției și accesibilitatea acesteia pentru cele două ordini juridice direct interesate, care pot impune o recunoaștere de drept, aproape necondițională, a adopției în toate statele contractante [9].

Adopția este o instituție juridică care, odată constituită, are efecte în timp și, eventual, în mai multe state. A asigura recunoașterea deciziei adopției nu este suficient pentru a garanta coerența internațională a statutului adoptatului.

O armonizare a regulilor de conflict ar fi fost incapabilă să remedieze eficient incertitudinea statutului adoptatului, care rezultă, pe plan internațional, din diversitatea drepturilor materiale, în afară de a supune crearea legăturii adoptive cu efectele sale unei legi unice și nesupuse riscurilor conflictului mobil și ar fi fost nesatisfăcătoare din punct de vedere practic. În aceste condiții, elaborarea de reguli materiale, menite să garanteze o echivalență minimă a efectelor adopției, a devenit necesară cu atât mai mult, cu cât acestea reprezintă cel mai bun procedeu pentru atingerea obiectivului scontat.

Consecințele juridice ale adopției survin odată cu hotărârea de încuviințare a acesteia, având un caracter constitutiv, ceea ce înseamnă că din ziua în care a rămas definitivă și irevocabilă efectele ei juridice se produc pentru viitor. În literatura de specialitate se menționează atribuțiile pe care le are instanța competentă a se pronunța asupra cererii de încuviințare a adopției: verificarea îndeplinirii condițiilor de fond și de formă, a lipsei impedimentelor la adopție și a existenței consimțămintelor necesare pentru adopție; aprecierea dacă adopția se face în interesul superior al copilului, dacă adoptatorii prezintă condițiile materiale și garanțiile morale necesare dezvoltării armonioase a copilului și dacă, în cazul încredințării prealabile adopției, copilul evoluează favorabil și s-au statornicit relații corespunzătoare între copil și viitorii părinți care să justifice adopția [14, p.432-433].

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

În structura complexă a societății dreptul acționează prin intermediul legislației – principalul factor normativ de organizare, orientare și coordonare a conduitei cetățenilor. Adopția internațională nu face excepție, fiind tot mai mult aplicată ca o formă de protecție a copilului rămas fără îngrijire părintească. Adopția reprezintă instituția juridică în virtutea căreia un copil minor care nu are părinți sau care din cauza altor împrejurări nu se poate bucura de ocrotirea părintească necesară este primit în familia adoptatorului întocmai ca un copil firesc al acestuia. Ea este menită să ofere unui copil lipsit de ocrotire părintească o adevărată atmosferă de familie, în care acesta să găsească condiții prielnice pentru dezvoltare fizică și psiho-emoțională.

Protecția familiei, în general, și a copilului, în special, reprezintă imperati-ve ale oricărei societăți, constituind, totodată, unul din primii pași pentru depășirea crizei morale și sociale ce marchează statul nostru la începutul sec. XXI.

În contextul celor expuse *scopul tezei* a constat în cercetarea multilaterală și complexă a adopției internaționale în Republica Moldova și alte state, prin realizarea unui studiu al legislației naționale și internaționale, având ca finalitate recomandări de armonizare a cadrului normativ național cu cel internațional prin determinarea unor instrumente juridice naționale de protecție.

După examinarea complexă a doctrinei, a legislației naționale și internaționale, a practicii juridice și a dreptului comparat în materie de adopție internațională, putem formula următoarele concluzii generale:

(1) Convenția de la Haga a fost ratificată de un număr impunător de state și prevede un sistem de cooperare administrativă și recunoaștere automată în toate statele semnatare în cazul adopțiilor internaționale, fără a fi necesară vreo procedură specifică. Dar, până în prezent între statele membre există încă opinii divergente cu privire la principiile care ar trebui să guverneze procesul de adopție, procedurile de adopție și efectele juridice ale ei. De altfel, excepțiile motivate din cadrul Convenției de la Haga pe motiv de respectare a ordinii publice au rolul de a proteja identitatea statelor și sunt reflectate ulterior în dreptul material al statelor membre.

Lipsa unei dispoziții privind recunoașterea automată a hotărârilor interne de adopție creează probleme majore pentru familiile care se mută într-un alt stat membru după ce adoptă un copil, deoarece este posibil ca adopția să nu fie recunoscută, ceea ce înseamnă că părinții pot avea dificultăți în exercitarea, în mod legal, a autorității părintești. În prezent, atunci când se mută într-un alt stat membru, părinții pot fi obligați să se supună unor proceduri de recunoaștere naționale specifice sau chiar să adopte din nou copilul, creându-se o situație de insecuritate juridică semnificativă.

Regulamentul Bruxelles II (Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia responsabilității parentale nu abordează problema recunoașterii hotărârilor de adopție, deoarece vizează exclusiv răspunderea părintească. Prin urmare, este extrem de important să se adopte acte legislative care să prevadă recunoașterea automată într-un stat membru a unei hotărâri interne de adopție pronunțate într-un alt stat membru, cu condiția să se asigure respectarea deplină a prevederilor naționale privind ordinea publică și a principiilor subsidiarității și proporționalității.

(2) Considerăm că esența adopției este filiația apărută între copil și părinții adoptivi, precum și drepturile, și obligațiile care izvorăsc din actul legal eliberat de o autoritate a statului. În urma analizei multiaspectuale a conceptului adopției internaționale, propunem o definiție nouă: Adopția internațională reprezintă o instituție juridică în cadrul dreptului, ce reglementează raporturile juridice apă-

rute prin juxtapunerea unor acte unilaterale, în care copilul adoptat are domiciliul în Republica Moldova, iar adoptatorul sau familia adoptatoare au domiciliul în străinătate ori o adopție în care copilul adoptat are domiciliul în străinătate, iar adoptatorul sau familia adoptatoare are domiciliul în Republica Moldova, în urma acesteia stabilindu-se drepturile și obligațiile între cel care adoptă (adoptator) și copil (adoptat), precum și formându-se rudenii dintre copil și rudele adoptatorului.

În urma cercetării reglementărilor naționale și internaționale constatăm că Legea RM privind regimul juridic al adopției, în cea mai mare parte este o compilație legislativă a Convenției de la Haga, și care necesită o structurare tehnică în vederea eficientizării aplicării ei în practica procedurală. Totodată, cu referire la acte naționale și internaționale care au legătură directă cu procedura adopției internaționale (Codul de procedură civilă, Legea cu privire la actele de stare civilă ș.a.), legiuitorul operează modificări (ca exemplu ultimele modificări din 01.06.2018 în Codul de Procedură Civilă) continuu, dar omisiuni și lacune în cadrul normativ național și internațional persistă până în prezent. Tratatul la care Republica Moldova a aderat și se aplică în domeniul adopției internaționale nu sunt actualizate și reconceptualizate, în vederea prevenirii apariției unor conflicte de legi. Exemplificăm situația cu Tratatul între Republica Moldova și Federația Rusă cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală, unde până în prezent adopția este reglementată sub noțiunea de înfiere, iar normele prevăzute în acest tratat nu coincid cu cadrul normativ național al Republicii Moldova și normele internaționale.

Posibilitatea armonizării și uniformizării normelor materiale, în special ale celor procedurale, va asigura în domeniul adopției internaționale o conlucrare mult mai eficientă și viabilă, cu respectarea corectă a tuturor principiilor internaționale și, mai ales, a principiului-directoriu - superiorității interesului copilului de a avea o familie.

(3) În urma analizei normelor în domeniul adopției internaționale prin prisma aspectelor evolutive și a terminologiei specifice pare a se impune includerea unor principii care să guverneze condițiile generale ale unei adopții reușite:

- Principiul superiorității interesului copilului;
- Principiul subsidiarității adopției internaționale;
- Principiul confidențialității.

Nu negăm faptul că principiile menționate se regăsesc în textul legilor naționale și internaționale, și sunt aplicate de către jurisprudența națională și internațională în soluționarea conflictelor de legi și/sau jurisdicții privind procedura adopției internaționale, dar indicarea lor directă ar putea stabili anumite clarificări și direcții prioritare din punct de vedere legislativ și doctrinar pentru asigurarea importanței și legalității adopției.

(4) Analizând condițiile de fond și de formă a unei adopții internaționale au fost elucidate un șir de omisiuni și lacune.

Cele mai vizibile omisiuni le identificăm la condițiile de fond privitoare la adoptat și anume la stabilirea statutului de copil adoptabil:

A. Valabilitatea consimțământului privind acordul la adopție, care în conformitate cu art. 24 alin.6 din Legea RM privind regimul juridic al adopției poate fi exprimat de către părinți după 45 de zile de la naștere. Termenul de 45 de zile, nu soluționează micșorarea numărului de refuzuri la naștere, ci duce la practici ilicite și abuzuri din partea părinților care doresc să abandoneze copilul și/sau părinți care doresc să adopte un copil. Propunem includerea posibilității de a declara consimțământul și la naștere, și după termenul de 45 de zile, dar cu prezența obligatorie a autorității tutelare locale.

B. Unul din motive de stabilire a statutului de copil adoptabil este „abandonul„. În prezent lipsește identificarea noțiunii de „abandon” atât legislativă, cât și doctrinară. Absența unei definiții clare și ambiguitatea privind aspectele care constituie abandonul copilului, ne determină pentru studierea acestui fenomen în continuare.

C. În Legea RM privind regimul juridic al adopției este prevăzut că prioritar au dreptul de a adopta rudele de gradul IV inclusiv cu domiciliul în străinătate. Legea nr. 140 din 14.06.2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți prevede ca „*familie extinsă*” – rudele copilului până la gradul IV inclusiv”. Deci, reieșind din legislația menționată supra, pentru stabilirea statutului copilului este necesar acordul familiei extinse, a tuturor rudelor de gradul IV, dar nu sunt identificate rudele de gradul IV nici într-o prevedere legislativă. Vagi mențiuni sunt reglementate în Codul Civil al Republicii Moldova, art. 1500 „Moștenitori legali” unde sunt indicați în calitate de moștenitori rudele de gradul IV care pot fi nepoți de la frate și soră, strănepoți de la frate și soră. În contextul situației demografice și a migrației din Republica Moldova căutarea tuturor rudelor până la gradul IV duce la o confuzie și la tergiversarea procesului de stabilire a statutului de copil adoptabil.

În ceea ce privește dreptul rudelor de gradul IV cu domiciliu în străinătate de a adopta, este un drept prioritar de adopție, fără includerea într-un rând presupus și o potrivire prealabilă, dar esențial nu simplifică procedura adopției comparativ cu alți adoptatori din străinătate.

D. Articolul 34 alin 3. prevede că cetățenii Republicii Moldova cu domiciliu în străinătate pot depune actele conform procedurii adopției internaționale sau conform procedurii de adopție națională prevăzute de prezenta lege, anexând la cererea de adopție, prezentată autorității teritoriale, eliberate de către autoritățile/instituțiile competente din statul primitor, în cazul în care legislația statului primitor prevede posibilitatea recunoașterii hotărârilor de încuviințare a adopției naționale pronunțate de judecătoriile din Republica Moldova.

Din start, această prevedere discriminează cetățenii Republicii Moldova care domiciliază în Franța. În majoritatea cazurilor cetățenii Republicii Moldova sunt puși în situația de a trece încă odată procedura de adopție pe teritoriul sta-

tului unde locuiesc, deoarece unele state nu recunosc hotărârile de încuviințare a adopției naționale pronunțate de judecătoriile din Republica Moldova.

E. Clasificare indicată în cercetare a condițiilor de fond a unei adopției în: *condiții privitoare la adoptator, condiții privitoare la adoptat și condiții obligatorii pentru ambii adoptatori*, o considerăm una reușită și oportună, care a putea duce la o structurare logică doctrinară și legislativă a unei adopții internaționale.

Privind legea aplicabilă condițiilor de fond și de formă ale unei adopții o reglementare legislativă expresă nu este prevăzută în cadrul normativ al Republicii Moldova

În baza celor expuse mai sus, venim cu recomandarea de a include în Legea Republicii Moldova privind regimul juridic al adopției a capitolului IX¹ cu articolul 57¹ „Legea aplicabilă instituției adopției internaționale” care să încadreze cele menționate:

„(1). Adopția copiilor cetățeni ai Republicii Moldova de către cetățeni străini și apatrizi are loc în conformitate cu legislația Republicii Moldova.

(2). Cetățenii străini, cu domiciliul în afara teritoriului Republicii Moldova, vor adopta pe teritoriul Republicii Moldova conform legislației Republicii Moldova dacă au dreptul la adopție în conformitate cu legislația statului ai cărui cetățeni sunt.

(3). Condițiile de fond cerute pentru încheierea adopției sunt stabilite de legea națională a adoptatorului și a celui ce urmează să fie adoptat. Aceștia trebuie să îndeplinească și condițiile care sunt obligatorii, pentru ambii, stabilite de fiecare dintre cele două legi naționale.

Condițiile de fond cerute soților care adoptă împreună sunt cele stabilite de legea care cârmuiește efectele generale ale căsătoriei lor. Aceeași lege se aplică și dacă unul dintre soți adoptă copilul celuilalt.

(4). Condițiile de formă ale adopției sunt determinate de legislația statului care încuviințează adopția.

(5). Efectele adopției, precum și relațiile dintre adoptator și adoptat sunt guvernate de legea națională a adoptatorului, iar în cazul în care ambii soți sunt adoptatori, se aplică legea care guvernează efectele generale ale căsătoriei. Aceeași lege cârmuiește și desfacerea adopției.”

Dacă Legea RM privind regimul juridic al adopției stabilește că în cazul nulității adopției internaționale instanța competentă pentru examinarea cauzei de nulitate este cea a locului încheierii adopției, atunci, reieșind din prevederile legislației, legea aplicabilă în cazul nulității adopției va fi supusă legii locului încheierii adopției.

În cazul legii aplicabile desfacerii adopției internaționale, ea urmează regimuri conflictuale diferite de legea aplicabilă nulității adopției.

În acest context, suntem de acord cu părerea că desfacerea adopției trebuie să fie cârmuită de legea care reglementează efectele adopției, și anume:

□ de legea națională a adoptatorului, în cazul desfacerii adopției în general;

□ de legea efectelor căsătoriei, în cazul când ambii soți sunt adoptatori.

(5) În scopul accentuării importanței și actualității adopției pe plan internațional au fost analizate, comparate datele statistice privind numărul adopțiilor, au fost enumerate top 5 țări de origine a copiilor care sunt adoptați în cadrul unei adopții internaționale ș.a. date relevante la tema cercetării. De altfel, în studiu a fost analizată jurisprudența CtEDO și cea națională nu numai pe aspectele ce privesc procedura adopției, ci și cazurile contradictorii privind stabilirea statutului de copil adoptabil, respectarea condițiilor de fond a unei adopții internaționale.

Asistăm în prezent la schimbări sociale accelerate, care inevitabil se reflectă și asupra relațiilor de familie, evident fiind implicată și procedura adopției. Numărul mare de adopții (260000 anual după estimările recente) marchează și impun ajustări legislative și cercetări în acest domeniu.

(6) În scopul recunoașterii hotărârilor de încuviințare a adopției și a efectelor acesteia considerăm indispensabil elaborarea unor standarde minime comune.

Unul din standarde ar fi elaborarea unui certificat de adopție pentru a accelera orice demers administrativ privind recunoașterea automată. Modelul de certificat urmează să fie adoptat sub forma unui formular-tip. Asigurarea de către autoritățile statelor membre că procedurile și garanțiile stabilite prin Convenția de la Haga sunt întotdeauna respectate, și ca recunoașterea hotărârilor de încuviințare a adopției să se facă automat și să nu creeze obstacole birocratice inutile care ar putea prelungi procedura și ar putea crește costurile aferente. Implicarea unor proceduri administrative suplimentare sau/și taxe disproporționate în legătură cu recunoașterea adopțiilor pentru crearea sau modificarea actelor de stare civilă sau pentru obținerea cetățeniei, să fie excluse deoarece contravin dispozițiilor Convenției de la Haga.

Soluționarea problemei științifice importante, a constat în elaborarea unor standarde comune pentru procedura adopției internaționale (condiții de fond, condiții de formă, recunoașterea și efectele hotărârilor adopției internaționale), prin integrarea cadrului convențional în legislația națională, în vederea cooperării judiciare între state, care a determinat formularea următoarelor recomandări:

□ stabilirea obligativității unei etape de potrivire practică pe teritoriul Republicii Moldova anterior încuviințării adopției internaționale de 30 de zile în scopul relaționării efective cu copilul, nu numai prin acordarea permisului de vizită, dar și prin încredințarea copilului în familie sub monitorizarea autorității tutelare;

□ toate actele (certificat de continuare a procedurii adopției internaționale, certificat care atestă că adopția este în conformitate cu normele de la Haga ș.a.) să fie elaborate după un formular-tip, recunoscut și avizat de toate statele membre ale Convenției de la Haga;

□ detalierea unor modalități concrete în care se realizează monitorizarea post-adopție prevăzută de lege și reglementarea activităților post-adopție ce pot fi derulate în beneficiul adoptatorilor și copiilor adoptați;

□ formarea inițială și continuă a specialiștilor în domeniul adopției;

- mărirea numărului de persoane responsabile la nivel local de procedura adopției;
- implicarea ONG-urilor naționale în procedura administrativă a adopției (prin acordarea suportului metodologic, juridic, de formare inițială a părinților adoptatori);
- publicarea informațiilor juridice și procedurale relevante privind legislația și practica în materie de adopții din toate statele membre;
- crearea unei rețele eficiente a judecătorilor și autorităților specializate în adopții, pentru a facilita schimbul de informații și de bune practici, care este deosebit de util atunci când adopția are și o dimensiune externă;
- pregătirea specializată a judecătorilor în domeniul adopțiilor naționale și internaționale.

Pentru procedura judiciară a adopției internaționale și pentru întregul sistem de protecție a drepturilor copilului, introducerea instanțelor judecătorești specializate în domeniu, exemplu Tribunalul de Minori în Italia (format dintr-un complet de judecată, din care doar o singură persoană este judecător sau cu studii juridice), ar fi bine-venită și adecvată reformelor actuale din sistemul judecătoresc.

Avantajele concluziilor și recomandărilor deduse în urma cercetării teoretico-practice a procedurii adopției internaționale sunt elucidate în următoarele:

În plan legislativ: vor armoniza și uniformiza procedura adopției pe plan internațional și național; vor fi elaborate standarde minime în conformitate cu standardele internaționale și europene, va fi definitivat cadrul normativ privind adopția internațională;

În plan doctrinar: vor fi clarificate abordările privind noțiunea, natura juridică, legea aplicabilă: condițiilor de fond, condițiilor de formă, nulității și desfacerii adopției, precum și legea aplicabilă efectelor adopției; vor fi delimitate procedura administrativă de cea judiciară privind adopția internațională.

În activitatea practică: vor fi determinate discrepanțele dintre legea națională și internațională; vor sprijini persoanele implicate în procesul adopției, fiind ghidate de această lucrare ce în curând va vedea lumina tiparului.

Bibliografia:

1. Avornic Gh., Cojocaru V. Adopția națională și internațională sub auspiciile principiilor Statului de drept. Chișinău: Reclama-2005. 308 p.
2. Avram M. Drept civil. Familia. București. Editura Hamangiu, 2013. 544 p.
3. Babără V. Drept internațional privat. Chișinău, Editura „Elan Poligraf”, 2016, 406 p.
4. Cebotari V. Dreptul familiei, Ediția a III-a. Revizuită și completată. Chișinău: USM, 2014. 342 p.
5. Cojocaru V. Caracterele generale ale adopției în dreptul internațional privat. În: Analele Științifice ale USM, Vol. II, 2001, p. 524-527.
6. Cojocaru V. Efectele adopției internaționale. În: Analele științifice ale USM-Centrul Editorial-Poligrafic, vol.1 –Chișinău-2004, 85-89 p.
7. Cojocaru V., Miron O. Recunoașterea și efectele hotărârii de încuviințare a adopției în dreptul internațional privat. În: Revista Institutului Național de Justiție, nr.4 (39), 2016, p. 16 – 22.
8. Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale de la Haga ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1468-XIII din 29.01.1998, În: Monitorul Oficial nr. 014, publicat la 26.02.1998.
9. Crețu V. Subiectul raportului de adopție. În: Analele științifice al USM, 1999, nr.2, p. 28-38.
10. Crețu V. Natura judiciară a procedurii civile pentru încuviințarea adopției. În: Revista Națională de Drept, 2001, nr.2, p. 11-21.
11. Filipescu A. I. Filiația firească și filiația din adopție. București: Ed. BECK, 2002, 298 p.
12. Filipescu I. P. Adopția și protecția copilului aflat în dificultate. București, CH Beck, 1997, 166 p.
13. Filipescu I. Drept internațional privat. București: Didactica și Pedagogică, 1964, 219 p.
14. <https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=6309 &dtid=62> Vizualizat [14.08.2018]
15. Kilkelly U. Ghid privind punerea în aplicare a articolului 8 al Convenției europene pentru drepturile omului. Dreptul la respectarea vieții private și de familie. Chișinău, 2003, 72 p.
16. Lupșan G. Tratat de asistență socială. Iași, Editura Polirom, 2003, 950 p.
17. Legea privind regimul juridic al adopției nr. 99 din 28.05.2010 În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 131-134, publicat la 30.07.2010.
18. Legea Republicii Moldova nr.1024 din 02.06.2000 privind cetățenia Republicii Moldova. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.9 din 10.08.2000.
19. Legea nr.273/2004 privind regimul juridic al adopției, republicată în anul 2012. În: Monitorul Oficial al României. Partea I, nr. 259 din 19.04.2012.

20. Mihăilă C. O., Teacă M. I., Adopția reglementată de legislația altor state, vizualizat <http://studia.law.ubbcluj.ro/articol.php?articollId=166>, [Accesat la 12.05.2018].
21. Miron O. Evoluția instituției juridice a adopției din perspectivă istorică, publicată În Materialele: Conferinței Științifice Internaționale cu genericul „Dezvoltarea învățământului superior, a societății democratice și economiei de piață în contextul european”, Chișinău 16-17 aprilie, 2014, perspectiva.md/tiny_mce/.../Program%2016-17%20aprilie%202014_final_2.doc [Accesat la 12.08.2018]
22. Miron O. Aspecte legale cu referire la statutul copilului adoptabil. În Materialele: Conferinței Științifice Internaționale cu genericul „Rolul științei și educației în implementare Acordului de Asociere la Uniunea Europeană”, Iași, 2015, p. 577-583.
23. Miron O. Principii comune în materie de adopție internațională. În Materialele: Conferinței Științifice Internaționale cu genericul „Interacțiunea dreptului intern cu dreptul internațional: Provocări și Soluții”, Chișinău 2015, p. 256-265.
24. Miron O. Instrumente juridice de drept internațional privat în domeniul protecției drepturilor Copilului. În: Studias Universitas Nr.11, 2015, p. 187- 194, [Accesat la 08.08.2018]
25. Miron O. Adopția copiilor de către un cuplu de același sex. În Materialele: Conferinței științifice naționale cu participare internațională „Integrare prin Cercetare și Inovare” din 28-29 septembrie 2016, organizată cu prilejul aniversării a 70 de ani de la fondarea USM, 116-199 p.28.
26. Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, planul de acțiuni al ministerului pentru anul 2018, <https://msmps.gov.md/ro/content/planuri-de-actiuni-ale-ministerului> [Accesat la 02.06.2018]
27. Stoica N. Natura juridică și procedura specifică adopției. În: Dreptul, nr.2/1993, 31-43 p.
28. Tratat între Republica Moldova și Federația Rusă cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală, ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr.260-XIII din 04.11.1994 . În culegerea: Tratatate internaționale la care Republica Moldova este parte (1990-1998), Chișinău, Vol. 21, 49 p
29. Zwiefka T. Raport conținând recomandări Comisiei aspectele transfrontaliere ale adopțiilor, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=REPORT&reference=A8-2016-0370&language=RO>, [Accesat la 19.03.2018]
30. Крецу В., Рассмотрение судами дел об усыновлении ребенка. În: Analele științifice, Științe juridice USM. 2005, nr. 8, 339-347 p.

ADNOTARE

MIRON Oxana, „Integrarea cadrului convențional în materia adopției internaționale în legislația națională a Republicii Moldova”, teză de doctor în drept, Chișinău, 2018

Structura tezei: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 183 titluri, 6 anexe, 147 pagini de text de bază.

Rezultatele obținute sunt publicate în 7 lucrări științifice.

Cuvintele cheie: adopție internațională, consimțământ, impedimente, condiții de formă, Convenția de la Haga, subsidiaritate, confidențialitate, autoritate centrală tutelară, organisme private în domeniul adopțiilor internaționale, acreditare, recunoaștere, deplasare, efecte.

Domeniul de studiu: specialitatea 553.06 - Drept internațional și european privat.

Scopul lucrării și obiectivele: Scopul tezei constă în cercetarea multilaterală și complexă a adopției internaționale prin determinarea unor instrumente juridice internaționale de protecție, fiind examinate detaliat condițiile de fond și de formă ale procedurii adopției internaționale.

Finalitatea este fundamentarea științifică a condițiilor de fond și de formă ale adopției internaționale, prin stabilirea unor standarde comune.

Principalele obiective ale lucrării: 1.circumscrierea domeniului de aplicare a Convenției asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale de la Haga; 2.expertizarea compatibilității cadrului normativ național, internațional și a practicii judiciare cu prevederile Convenției de la Haga; 3. analiza diversității normelor în domeniul adopției internaționale prin prisma aspectelor evolutive, a terminologiei specifice și varietății normelor; 4.identificarea normelor conflictuale cu privire la condițiile de fond și de formă ale adopției internaționale; 5.studierea jurisprudenței naționale și jurisprudenței CtEDO, a datelor statistice pentru elucidarea necesităților și problematicii actuale în ceea ce privește adopția internațională; 6.elaborarea unor standarde comune în scopul recunoașterii adopțiilor internaționale și efectelor acesteia.

Noutatea și originalitatea științifică a lucrării rezidă în analiza complexă a practicii judiciare, a doctrinei și a legislației ce reglementează adopția internațională ca instituție juridică de drept privat, dar și prin abordarea sistemului de adopție din Republica Moldova din perspectiva cercetării normelor legale naționale și internaționale, inclusiv prin elucidarea omisiunilor legislative și teoretice, și abordarea fenomenelor juridice apărute în procesul de reglementare a instituției adopției.

Problema științifică importantă. Problema științifică soluționată constă în elaborarea unor standarde comune pentru procedura adopției internaționale (condiții de fond, condiții de formă, recunoașterea și efectele hotărârilor adopției internaționale), prin integrarea cadrului convențional în legislația națională, în vederea consolidării cooperării judiciare între state.

Semnificația teoretică a tezei rezidă în definirea conceptului adopției internaționale, determinarea naturii juridice a adopției internaționale, delimitarea principiilor directorii de a unei adopții internaționale și formularea unei noi clasificări a condițiilor de fond a unei adopții internaționale. Rezultatele prezentate în cadrul acestei lucrări vor fi utilizate pentru completarea programelor și cursurilor la disciplinele de drept.

Valoarea aplicativă a lucrării este determinată de aplicabilitatea practică a recomandărilor formulate și de propunerea modificărilor la Legea privind regimul juridic al adopției, precum și la alte reglementări legislative conexe în acest domeniu.

Constatările și recomandările oferite de autor au fost transmise Ministerului Sănătății, Muncii, Protecției Sociale și Familiei (ca autoritate tutelară centrală în domeniul adopției) pentru revizuirea cadrului normativ și racordarea la standardele internaționale privind adopția.

Implementarea rezultatelor științifice a fost realizată prin publicarea concluziilor teoretice și a recomandărilor practice în articole științifice apărute în reviste de specialitate și prin prezentarea acestora în cadrul conferințelor științifice de profil naționale și internaționale.

ANNOTATION

MIRON Oxana, „Integration of the Conventional Framework on International Adoption into the National Legislation of the Republic of Moldova”, PhD thesis, Chişinău, 2018

Structure of the thesis: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography in form of 183 titles, 6 annex, 147 pages of main text.

The results obtained: are published in 7 scientific papers.

Key words: international adoption, consent, impediments, formal conditions, The Hague Convention, subsidiarity, confidentiality, central tutelage bodies, private organizations in the field of international adoptions, accreditation, recognition, movement, effects.

Field of study: specialty 553.06 - International and European Private Law.

The goal and objectives of the thesis: The purpose of the thesis is the multilateral and complex research of international adoption through the determination of international legal protection instruments, the detailed examination of the background and form of the international adoption procedure.

The basic objective being the scientific substantiation of the background and form of international adoption by establishing common standards.

The main objectives of the paper are: 1. to circumscribe the scope of the Convention on the Protection of Children and Co-operation in the Field of International Adoption at The Hague; 2. to examine the compatibility of the national, international legal framework and judicial practice with the provisions of the Hague Convention; 3. to analyze the diversity of procedural norms in the field of international adoption in terms of evolutionary aspects, specific terminology and variety of norms; 4. to identify conflicting rules regarding the background and form of international adoption; 5. to study national jurisprudence and ECHR case-law, and statistical data in order to clarify current needs and issues related to international adoption; 6. to elaboration common standards for the recognition international adoption and her effects.

The novelty and scientific originality of the work lies in the complex analysis of the judicial practice, the doctrine and the legislation regulating the international adoption as a legal institution of private law, but also the approach of the adoption system in the Republic of Moldova through the research of national and international legal norms, including the clarification of legislative and theoretical omissions, and addressing the legal phenomena emerging in the adoption process of the institution of adoption.

The scientific problem the problem solved consists in developing common standards for the international adoption procedure (background conditions, formal conditions, recognition and effects of international adoption decisions), by integrating the conventional framework into national law, with a view to enhancing judicial cooperation between states.

The theoretical significance of the thesis lies in the definition of the concept of international adoption, the determination of the legal nature of the international adoption, the delimitation of the principles of fundamental and the formulation of a new classification of the background conditions of an international adoption. The results presented in this paper will be used to complete programs and courses in the field of law.

The applicative value of this paper is determined by the practical applicability of the formulated recommendations and by the proposed amendments to the Law on the Adoption Legal Status and to other related legislative regulations in this field. The findings and recommendations provided by the author were submitted to the Ministry of Health, Labor, Social Protection and Family (as the central tutelage authority in the field of adoption) for reviewing the national normative framework to meet international adoption standards.

Implementation of scientific results results was achieved by publishing theoretical conclusions and practical recommendations in scientific, in specialized journals and by presenting them at national and international scientific conferences.

АННОТАЦИЯ

МИРОН Оксана, «Интеграция конвенциональной базы в вопросах международного усыновления в национальное законодательство Республики Молдова», диссертация на соискание ученой степени доктора юридических наук, Кишинев, 2018 г.

Структура диссертации: введение, три главы, общие выводы и рекомендации, список литературы из 183 наименований, 6 приложений, 147 страниц основного текста.

Полученные результаты опубликованы в 7 научных работах.

Ключевые слова: международное усыновление, согласие, препятствия, формальные условия, Гагская конвенция, subsidiarity, конфиденциальность, центральный орган опеки, частные организации, аккредитация, признание, перемещение, последствия.

Область исследования: специальность 553.06 – Частное международное и европейское право.

Цель и задачи диссертации: Цель диссертации состоит в многостороннем и комплексном исследовании международного усыновления путем определения международных правовых инструментов защиты, подробного рассмотрения основных и формальных условий процедуры международного усыновления.

Основной задачей является научное обоснование основных и формальных условий международного усыновления, путем установления общих стандартов.

Главные задачи работы: 1. обозначение области применения Гагской конвенции по защите детей и сотрудничеству в вопросах международного усыновления» 2.экспертиза сопоставимости национальной, международной нормативной базы и судебной практики с положениями Гагской конвенции; 3. анализ норм в области международного усыновления сквозь призму развивающихся аспектов, специфической терминологии и разнообразия норм; 4.выявление конфликтных норм, касающихся основных и формальных условий международного усыновления; 5.изучение национальной юриспруденции и юриспруденции ЕСПЧ, статистических данных для выяснения текущих потребностей и проблематики в части международного усыновления; 6. разработка общих стандартов для признания международного усыновления.

Научная новизна и оригинальность состоит в комплексном анализе судебной практики, доктрины и законодательства, регулирующего международное усыновление как правовой институт частного права, а также путем рассмотрения системы усыновления Республики Молдова сквозь призму исследования национальных и международных законных норм, в том числе путем выяснения законодательных и теоретических пробелов, и рассмотрения юридических явлений, возникших в процессе регулирования института усыновления.

Значимая научная проблема. Решенная научная проблема состоит в разработке общих стандартов для процедуры международного усыновления (сущностные условия, формальные условия, признание и последствия решений о международном усыновлении), путем интеграции конвенциональной базы в национальное законодательство, в целях укрепления судебного сотрудничества между государствами.

Теоретическое значение диссертации заключается в определении понятия международного усыновления, определении правового характера международного усыновления, разграничения принципов и формулирования новой классификации основных условий международного усыновления. Результаты, представленные в этом документе, будут использованы для завершения программ и курсов по юридическим дисциплинам.

Практическая ценность документа определяется практической применимостью сформулированных рекомендаций и предлагаемыми поправками к Закону о правовом статусе усыновления и другим соответствующим законодательным нормам в этой области. ыводы и рекомендации, представленные автором, были представлены в Министерство здравоохранения, труда, социальной защиты и семьи (в качестве центрального органа опеки в области усыновления) для пересмотра нормативной базы и соответствия международным стандартам усыновления.

Внедрение научных результатов было выполнено путем опубликования теоретических выводов и практических рекомендаций в научных статьях, опубликованных в специальных изданиях, и путем их представления на профильных национальных и международных научных конференциях.

MIRON OXANA

**INTEGRAREA CADRULUI CONVENȚIONAL ÎN MATERIA ADOPTIEI
INTERNAȚIONALE ÎN LEGISLAȚIA REPUBLICII MOLDOVA**

Specialitatea 553.06. Drept internațional și european privat

Autoreferatul tezei de doctor în drept

Aprobat spre tipar: 24.08.18

Formatul hârtiei A4

Hârtie ofset. Tipar digital.

Tirajul 50 ex.

Coli de tipar: 2.0

Comanda nr. 60

Tipografia
„PRINT-CARO”,
str. Astronom Nicolae Donici 14, mun. Chișinău, MD-2049
tel. 85-33-86